

Віталій Олегович НАЙДА

(Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків)

ДО ПИТАННЯ СУТНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

У статті наголошено на тому, що під взаємодією поліції з громадськістю варто розуміти процес узгодження в ході діалогу, партнерства та взаємної ініціативи потреб, інтересів та цінностей громадськості, сформованих на основі усталеного в суспільстві рівня правової свідомості, із об'єктивно встановленими на державному рівні можливостями їх реалізації в організаційно-управлінських засадах діяльності органів та підрозділів Національної поліції України та положеннях відповідного вітчизняного законодавства, який відбувається на основі адміністративно-правового регулювання задля розвитку громадянського суспільства, виконання завдань поліції, а також належного функціонування економічної, соціальної, духовно-культурної, політичної сфер держави.

Зазначено, що характерними особливостями взаємодії поліції з громадськістю виступають наступні: основою нормативно-правового закріплення взаємодії поліції з громадськістю є положення Закону України «Про Національну поліцію»; світоглядною основою взаємодії поліції з громадськістю є міжнародна практика «community policing»; характерною рисою громадськості є активне громадянство; на активне громадянство багато в чому впливає громадянська освіта; інтереси та цінності соціально пасивних громадян також мають широко підтримуватися в ході взаємодії держави та соціально активних громадян у побудові інклюзивного суспільства; класичним організаційним втіленням активного громадянства серед громадськості є волонтерство; громадськість у сучасному суспільстві має можливість виражати свою волю шляхом використання різноманітних технологій; віртуальне середовище виступає одним із вимірів функціонування як громадськості, так і держави в особі органів публічної

влади; соціальні проекти постають організаційною основою впливу громадськості на суспільні відносини поза регулюючим впливом держави.

Ключові слова: сутність та особливості взаємодії, правоохоронна діяльність, адміністративне законодавство, адміністративно-правові засади, поліція, громадськість, удосконалення.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі побудова все нових взаємозв'язків є основою розвитку міжнародних співтовариств, держав, органів публічної влади, а також окремих підприємств, установ та організацій. Важливо зазначити, що подібні взаємозв'язки у сучасних умовах постмодерного суспільства не є сталими, а постійно змінюються, адаптуючись до нових технічних, суспільно-політичних, цифрових, ідеологічних реалій. Тому питання переосмислення сутності взаємодії поліції з громадськістю набуває не лише значного інтересу з точки зору вітчизняної науки, а й має стратегічне значення для розбудови демократичного та соціально орієнтованого суспільства.

У вітчизняній науковій думці окремим проблемним аспектам сутності взаємодії поліції з громадськістю приділялась увага різними науковцями. Зокрема, до цієї проблематики звертались О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, В. Т. Білоус, П. Н. Бірюков, А. Л. Борко, М. М. Бурбика, І. А. Григоренко, В. А. Грушевський, С. М. Гусаров, О. В. Джафарова, О. С. Доценко, Ю. В. Ковбасюк, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, С. Ф. Константінов, С. І. Корсун, А. М. Куліш, Ю. Д. Кунєв, К. Б. Левченко, О. М. Музичук, О. С. Проневич, О. Ю. Салманова, О. Ю. Синявська, А. О. Собакарь, Є. Ю. Соболюк, В. В. Сокурєнко, О. С. Юнін та інші. Водночас сучасне українське громадянське суспільство постійно зазнає трансформацій та перебудов, які з економічної, соціальної, правової, ідеологічної точки зору формують принципово нове розуміння взаємодії поліції з громадськістю.

Мета статті полягає в тому, щоб визначити сутність та особливості взаємодії поліції з громадськістю. Для досягнення вказаної мети необхідно вирішити такі завдання: на основі аналізу поглядів вітчизняних та зарубіжних дослідників сформулювати авторське визначення взаємодії поліції з громадськістю; з урахуванням актуальних тенденцій розвитку громадянського суспільства визначити особливості взаємодії поліції з громадськістю.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше у вітчизняній правовій доктрині розглянуто новітні особливості розвитку громадянського суспільства в контексті взаємодії поліції з громадськістю.

Виклад основного матеріалу. Взаємодія поліції з громадськістю потребує сьогодні особливої уваги. Однак розгляд окреслених питань слід розпочати саме з уточнення понятійно-категоріального апарату у цій сфері. У першу чергу, необхідним є дослідження змісту поняття «взаємодія».

С. В. Краснокутський на основі аналізу особливостей категорії «взаємодія» доходить висновку, що це «властивий цілісній системі стан, що відбиває взаємозв'язок і взаємозумовленість складових її елементів. Даний

стан не є статичним, а проявляється в динаміці. Іншими словами, взаємодія елементів системи є її нормальний стан, який має вираз в діяльності. Таким чином, взаємодію закладено в будь-якій цілісній соціальній системі, в тому числі і правоохоронній, елементами якої є державна і недержавна підсистеми, а проявляється в її динаміці з моменту початку функціонування»¹.

У словниковій літературі досліджуване поняття «взаємодії» визначено як «взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджену дію між ким-небудь»².

О. О. Бабінова, аналізуючи взаємодію в контексті партнерства держави та громадського сектору, акцентує увагу на тому, що «влада при взаємодії, застосовуючи різноманітні механізми, форми та способи, повинна шукати консенсус у відносинах з приватним сектором. Незважаючи на те, що для здійснення ефективної, плідної взаємодії все таки ініціатива повинна виходити саме від влади, у процесі взаємодії мають бути зацікавлені обидві сторони»³.

Водночас, на наше глибоке переконання, ініціатива має бути взаємною. Держава при цьому не має закладати вектори її формування на рівні владних вказівок, а створювати сприятливе освітнє, економічне, культурне середовище задля розвитку громадської ініціативи, у тому числі й серед публічних службовців.

Ми глибоко переконані, що взаємодія формується не лише на рівні управлінських рішень, нормативно-правових актів, специфічної мети та завдань, які потребують вирішення. Взаємодія є глибоко вкоріненою у правовій свідомості, під якою в контексті нашого дослідження ми розуміємо форму колективної свідомості окремої особи, соціальної групи, соціального інституту чи населення в цілому, що охоплює сукупність потреб, інтересів, цінностей, а також ідеологічних уявлень, які характеризують сприйняття вказаними категоріями на доступному їм рівні та у характерному для них обсязі всіх аспектів, пов'язаних з взаємодією з державними інституціями, зокрема поліцією.

Зауважимо, що сутність правової свідомості в адміністративно-правовій доктрині досліджена достатньо побіжно. Хоча дане питання є наскрізним, лежить в основі всього категоріального апарату галузі адміністративного права. Саме тому ми глибоко переконані у необхідності глибокого підходу до осмислення таких категорій, як потреба, інтерес, цінність, ідеологія в адміністративному праві.

Під потребою як складовою правової свідомості ми розуміємо

¹ Краснокутський С. В. Юридическая природа негосударственной правоохранительной деятельности в Украине (теоретико-правовой аспект) : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харьков, 2004. С. 133.

² Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. С. 85.

³ Бабінова О. О. Взаємодія органів державного управління і місцевого самоврядування з громадськістю: теоретико-методологічний аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01. Київ, 2006. С. 6.

необхідність індивіда у будь-чому, що необхідне йому для повноцінного існування. При цьому, на наше переконання, ця необхідність не обов'язково має бути усвідомлена чи спрямована на конкретні відносини у сфері публічного адміністрування. Це може бути потреба у владі без її вияву в конкретному управлінському впливі в межах органу державної влади чи інституту громадянського суспільства.

Так під інтересом як складовою правової свідомості ми розуміємо сформоване на підставі об'єктивних явищ дійсності та суб'єктивної внутрішньої оцінки усвідомлене ставлення окремого індивіда до окремих соціальних інститутів, зокрема держави та її інституцій, з метою отримання благ для задоволення потреб. Інтерес ми вважаємо більш орієнтованим на соціальні відносини, тут ми можемо говорити про інтереси населення в сфері діяльності конкретного суб'єкта публічного адміністрування, зокрема поліції, в основі яких лежатимуть потреби як первісна категорія запропонованої нами тріади.

Ми поділяємо підхід до розуміння цінностей, запропонований О. Семченко, яка розуміє під цінностями «переконання і цілі індивіда чи суспільства, що відбивають в їх свідомості стійку позитивну значимість тих чи інших смислів, принципів і явищ, і виконують роль орієнтирів; це фундаментальні, ментальні утворення, уявлення особистості про ідеальні моделі поведінки і ідеальні кінцеві цілі, уявлення про бажане та необхідне»¹.

Ідеологія виступає системоутворювальною основою для інтересів різних індивідів у рамках однієї групи, а також у межах окремих груп. Правова ідеологія в адміністративному праві є малодослідженим феноменом, який має значний гносеологічний потенціал з огляду на застарілість окремих норм адміністративного по відношенню до вимог об'єктивної дійсності.

Так, ми підходимо до розуміння взаємодії держави та громадськості на рівні узгодження в процесі діалогу та партнерства потреб, інтересів та цінностей населення із об'єктивно встановленими на державному рівні можливостями їх реалізації в положеннях адміністративного законодавства та організаційно-управлінських рішеннях.

Водночас однією із центральних категорій у дослідженні постає поліція, яке сягає своїм корінням давньогрецьких міст-полісів. У всесвітній історії становлення поліції було тісно пов'язане з просуванням філософії гуманізму, утвердженням принципу поділу влад. Так, Французька революція (1789-1799) була дуже важливою подією для розвитку адміністративного права та прав людини. Вона не тільки трансформувало суспільно-політичний устрій у країні, а й зберегло традицію суворого відокремлення судової влади від виконавчої, здійснюваної державною адміністрацією². Вітчизняні правоохоронні органи протягом своєї історії

¹ Семченко О. В. Ціннісний вимір функціонування груп політичних інтересів в Україні: дис... канд. політ. наук: 23.00.02. Донецьк, 2007. С. 44.

² Luk'yanets D.M., Markova O.O. The historical evolution of the administrative procedure (comparative approach). *International Journal of Criminology and Sociology*. 2020. № 9. P. 2908.

вбирали в себе культурні, світоглядні, правові традиції козацько-гетьманської доби, національно-визвольних змагань, непростих економічних та геополітичних викликів становлення незалежної української держави. На сучасному етапі у світлі євроінтеграційного бачення подальшого українського майбутнього, закладеного в ході кривавих подій Революції Гідності, постав принципово новий орган Національна поліція України (далі – поліція), сама лише назва якого відображає прагнення законодавця втілити в його діяльності орієнтацію на співпрацю та партнерство з громадськістю.

Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII визначив поліцію як «центральный орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку»¹.

Після великого резонансу, викликаного численними порушеннями прав людини з боку працівників міліції в ході подій Революції Гідності, дотримання поліцією прав людини все частіше стає предметом дискусій у засобах масової інформації, науковій спільноті та є центром гострої політичної дискусії. Окремі випадки катувань, жорстокого поводження, використання доказів, отриманих шляхом нелюдського поводження, відсутність ефективного розслідування заяв і повідомлень з цього питання викликають серйозний суспільний резонанс і негативно впливають на довіру до органів поліції та всієї національної правоохоронної системи².

Водночас глибинну перебудову діяльності поліції відображають саме зміни, закладені на нормативно-правовому рівні, щодо визначення показників ефективності органів і підрозділів поліції. Так, Законом України «Про Національну поліцію» визначено таке засадниче положення: «рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції»³. Розмірковуючи над сутністю даного положення, вітчизняні науковці зазначають, що під час розрахунку ефективності роботи поліції, у першу чергу, слід враховувати рівень довіри до поліції, а потім – показники кількості вчинених злочинів та розкритих кримінальних правопорушень. Систему показників діяльності поліції формують такі основні критерії, як: рівень довіри населення до поліції як фундаментальний показник, що відображає реальний стан злочинності та безпеки в країні; час реагування на правопорушення; рівень злочинності та громадська безпека; коефіцієнт розкриття злочинів; рівень взаємодії

¹ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40–41. Ст. 379.

² Voitsikhovskiy A., Bakumov O., Ustymenko O., Seliukov V. The observance of human right to freedom from torture in professional activity of the national police of Ukraine (Article 3 of the convention for the protection of human rights and fundamental freedoms). *Janus.net*. 2019. № 10 (2). P. 153.

³ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40–41. Ст. 379.

громадян і поліції¹. Як бачимо, саме населення, його потреби та ступінь їх задоволення визначають саме покликання діяльності Національної поліції України.

Водночас поліція у сучасних умовах постає відкритою до співпраці як з громадськістю, так і з міжнародними партнерами. Зокрема до проведення тренінгів серед працівників поліції широко залучаються представники Консультативної місії Європейського Союзу в Україні, Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні, міжнародні експерти з правоохоронної діяльності. Переважна більшість подібних занять та тренінгів спрямовані на широке впровадження у діяльність органів і підрозділів міжнародної практики «community policing», сутність якої Р. Сандерс (*R. Saunders*) розуміє як залучення цивільних осіб до поліцейської діяльності в рамках партнерства між поліцією та громадськістю². Водночас М. Бал (*M. Bull*) під «community policing» розуміє партнерство, консультації та зміцнення довіри в громадах³.

Дана світоглядна концепція знайшла своє втілення у принципі взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства, визначеному статтею 11 Закону України «Про Національну поліцію», сутність якого полягає в тому, що «діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб»⁴.

Іншою базовою у нашому дослідженні категорією є «громадськість». У вітчизняному законодавстві є декілька підходів до визначення її сутності, викладені у законах України та підзаконних нормативно-правових актах. Так, згідно з Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 р. № 2059-VIII «громадськість – одна чи більше фізичних або юридичних осіб, їх об'єднання, організації або групи»⁵. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 р. № 2354-VIII закріплює таке визначення досліджуваної категорії: «одна чи більше фізичних або юридичних осіб, їх об'єднання, організації або групи, зареєстровані на території, на яку поширюється дія документа стратегічного планування»⁶. Згідно з текстом Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля, затвердженого наказом Мінприроди України від

¹ Rudyk M., Maslienkova K., Nosevych N., Vintsuk V., Fatkhutdinov V.G. The Role of the Number of Detected Criminal Offenses in the Police Performance Indicators System. *Cuestiones Politicas*. 2022. № 40 (73). P. 104.

² Saunders R. The space community policing makes and the body that makes it. *Professional Geographer*. 1999. № 51 (1). P. 135.

³ Bull M. Community Policing and the Limits of the Bureaucratic State. *Asian Journal of Criminology*. 2015. № 10 (2). P. 163.

⁴ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40–41. Ст. 379.

⁵ Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.

⁶ Про стратегічну екологічну оцінку : Закон України від 20.03.2018 р. № 2354-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.

18.12.2003 р. № 168 «громадськість – одна або більше фізичних чи юридичних осіб, їх об'єднання, організації або групи, які діють згідно з чинним законодавством України або практикою»¹.

Ми стоїмо на тому, що осмислення категорії «громадськість» не може зводитися виключно до нормативно-правових приписів, адже це надзвичайно динамічна та багатовимірна категорія, характерною рисою якої є активне громадянство, тобто добровільна, цілеспрямована та зумовлена сформованим рівнем правової культури участь у громадському житті, в основі якої лежить не матеріальна винагорода чи попередньо встановлені функціональні обов'язки, а бажання долучитися до суспільно-корисної справи.

На наше глибоке переконання, саме активне громадянство є світоглядною, морально-етичною та організаційною основою участі громадськості у соціально активних діях, у тому числі у взаємодії з державними інституціями.

Окремі дослідники вважають, що в основі активного громадянства лежить громадянська освіта. Так, С. Тайлан (*S. Thaiyalan*) та Л. Чу (*L. Choo*) вважають, що глобалізація спонукала до пошуку більш активних форм громадянства. Багато урядів вважають освітню політику критично важливою для підготовки молодих громадян до необхідних навичок, знань, поглядів і поведінки, щоб процвітати в мінливому глобальному контексті. Однак погляди на те, що таке активна громадянська освіта та що означає, різняться в різних країнах. Мало відомо про те, як активна громадянська позиція концептуалізується в освітній політиці Сінгапуру та про типи громадян, яких ця політика та програми мають на меті виховувати. Дослідники наголошують на тому, що засади громадянської освіти можуть втілюватися у політичних промовах, прес-релізах та навчальних програмах².

Так, під громадянською освітою в контексті нашого дослідження ми розуміємо поширювані на рівні держави, міжнародної організації (фонду) чи окремої громадської організації уявлення про те, які напрямки має охоплювати громадянська активність, якими якостями має володіти громадянський активіст чи активістка, яке місце в ході громадської активності відводиться державі.

Водночас окремі науковці неодноразово робили спроби виміряти активне громадянство серед різних категорій громадян. Л. Бассел (*L. Bassel*), П. Монфорт (*P. Monforte*) та К. Кан (*K. Khan*) досліджували вплив тесту на громадянство Великобританії на мігрантів в контексті наявності бажання стати активним громадянином. Учасники дослідження спиралися на неоліберальний репертуар активного (обізнаного) громадянства, за допомогою якого вони довели, що вони є відповідальними та

¹ Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля : наказ Мінприроди України від 18.12.2003 р. №168. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0155-04/conv>.

² Thaiyalan S., Choo L. A «good» neoliberal citizen: A policy analysis of conceptions of young Singaporean citizens. *Policy Futures in Education*. 2023. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001033389200001>.

законослухняними агентами «соціальної згуртованості», але водночас представляли себе політично пасивними. Деякі учасники виступили з критичними, альтернативними наративами, які контрастують з неоліберальним розумінням активного громадянства. Таким чином, тест на громадянство містить в собі заклик бути активним громадянином, дотримуватися певних цінностей – «британських цінностей» – і проявляти активну позицію певним чином¹.

Але не варто збувати і про те, що українське суспільство складається не виключно з соціально активних громадян. M. de Vries та I. Sobis стверджують, що навряд чи можливо досягнути класичних політико-філософських ідеалів залучення громадян, якщо залучаються лише активні громадяни, а пасивні залишаються виключеними. Дослідники зауважують, що пасивні громадяни дійсно мають певні фонові характеристики з точки зору віку, освіти та бідності. Порівняно з активними громадянами, вони також дотримуються інших цінностей, що постають з їх більшої прихильності до матеріалістичних цінностей, відсутності міжособистісної довіри та набагато меншого значення, яке вони надають толерантності та повазі².

Ми глибоко переконані, що інтереси та цінності соціально пасивних громадян також мають широко підтримуватися в ході взаємодії держави та соціально активних громадян у побудові інклюзивного суспільства, основним орієнтиром якого є створення можливостей для рівної участі всіх громадян у вирішенні питань життєдіяльності певної громади чи держави в цілому, незалежно від їх освіти, віку, стану здоров'я, етнічної приналежності тощо.

Ми також стоїмо на тому, що класичним організаційним втіленням активного громадянства серед громадськості є волонтерство. W. Prince та J. Piatak наголошують на тому, що волонтери відіграють важливу роль в державних і некомерційних організаціях. Тим не менш, дослідження управління волонтерством зосереджено на універсальних приписах або перспективі непередбачених обставин, що базується на потребах організації, а не волонтера. Оскільки волонтери є обмеженим ресурсом, як некомерційні організації можуть утримувати своїх волонтерів? Дослідники знайшли докази того, що найбільш задоволені волонтери можуть бути важливими ресурсами для волонтерських програм та порадами, які вони можуть пропонувати як лідери колективу. Також науковці акцентують увагу на важливості зворотного зв'язку як цінного інструменту для управління волонтерством, вимірювання задоволеності волонтерів, виявлення ентузіастів-промоутерів і вивчення розвитку волонтерства³.

У контексті осмислення феномену волонтерства варто звернути увагу

¹ Bassel L., Monforte P., Khan K. Becoming an active citizen: The UK Citizenship Test. *Ethnicities*. 2020. № 21 (2). P. 311.

² De Vries M., Sobis I. On the Need to Include Passive Citizens in Public Participation Processes. *Nispacee Journal of Public Administration and Policy*. 2022. № 15 (2). P. 220.

³ Prince W., Piatak J. By the Volunteer, For the Volunteer: Volunteer Perspectives of Management Across Levels of Satisfaction. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 2022. № 52 (5). P. 1191.

на те, що саме здобувачі вищої освіти є однією з найбільш активних категорій суспільства та становлять переважну більшість учасників волонтерських програм.

При осмисленні сучасної громадськості варто бути свідомими того, що в теперішніх цифрових реаліях переважну більшість інформації людина отримує саме у віртуальному просторі. Віртуальний світ являє собою онлайн-середовище, учасники якого щоденно взаємодіють один з одним в ході спілкування, розваг, освіти та бізнесу. Науковці наголошують, хоча багато вчених сходяться на думці, що соціальні взаємодії в традиційних соціальних групах формують соціальний капітал, віртуальні соціальні взаємодії сприяють багатьом тим самим позитивним рисам соціального капіталу для громадської активності та участі в політичному житті, які створюють традиційні соціальні мережі¹. З огляду на це віртуальне середовище виступає одним із вимірів функціонування як громадськості, так і держави в особі органів публічної влади, які останнім часом активно використовують у повсякденній діяльності сторінки у соціальних мережах, у тому числі створюючи аудіовізуальні твори, пости та ролики, підлаштовуючи свою інформаційно-комунікативну діяльність під найбільш оптимальний для сприйняття населенням формат.

Водночас при осмисленні сутності громадськості у сучасних реаліях ми не можемо не торкнутися питання соціальних проєктів, які постають організаційною основою впливу громадськості на суспільні відносини поза регулюючим впливом держави, а також в ході ефективної взаємодії громадськості та держави. Досліджуючи тему соціальних проєктів, слід зауважити, що така діяльність може стати дієвим механізмом взаємодії й українських правоохоронних органів, в тому числі й поліції, з неурядовими організаціями та міжнародними донорами у ході створення і реалізації спільних соціальних проєктів. Це є доволі важливим питанням, оскільки станом на сьогодні соціальні ініціативи у правоохоронній сфері представлені у дуже незначній кількості. Ми маємо на увазі і одноденні акції, і тривалі масштабні проєкти по роботі зі школярами, співпраця з громадськими організаціями у ході забезпечення громадської безпеки та публічного порядку, залучення поліцейських до різноманітних заходів, що проводять такі організації².

Висновки. Таким чином, під взаємодією поліції з громадськістю ми розуміємо процес узгодження в ході діалогу, партнерства та взаємної ініціативи потреб, інтересів та цінностей громадськості, сформованих на основі усталеного в суспільстві рівня правової свідомості, із об'єктивно встановленими на державному рівні можливостями їх реалізації в організаційно-управлінських засадах діяльності органів та підрозділів

¹ Dalton R., Kittilson M. Virtual Civil Society in the United States and Australia. *Australian Journal of Political Science*. 2012. № 47 (1). P. 11.

² Найда В. О., Філіпська Н. О. Соціальні проєкти як шлях розвитку громадянського суспільства. Збірник наукових робіт Стипендіального конкурсу з питань захисту, реалізації та охорони прав людини, 2019. С. 101.

Національної поліції України та положеннях відповідного вітчизняного законодавства, який відбувається на основі адміністративно-правового регулювання задля розвитку громадянського суспільства, виконання завдань поліції, а також належного функціонування економічної, соціальної, духовно-культурної, політичної сфер держави.

Характерними особливостями взаємодії поліції з громадськістю виступають наступні: основою нормативно-правового закріплення взаємодії поліції з громадськістю є положення Закону України «Про Національну поліцію»; світоглядною основою взаємодії поліції з громадськістю є міжнародна практика «community policing»; характерною рисою громадськості є активне громадянство; на активне громадянство багато в чому впливає громадянська освіта; інтереси та цінності соціально пасивних громадян також мають широко підтримуватися в ході взаємодії держави та соціально активних громадян у побудові інклюзивного суспільства; класичним організаційним втіленням активного громадянства серед громадськості є волонтерство; громадськість у сучасному суспільстві має можливість виражати свою волю шляхом використання різноманітних технологій; віртуальне середовище виступає одним із вимірів функціонування як громадськості, так і держави в особі органів публічної влади; соціальні проекти постають організаційною основою впливу громадськості на суспільні відносини поза регулюючим впливом держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабінова О. О. Взаємодія органів державного управління і місцевого самоврядування з громадськістю: теоретико-методологічний аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01. Київ, 2006. 20 с.
2. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Краснокутский С. В. Юридическая природа негосударственной правоохранительной деятельности в Украине (теоретико-правовой аспект) : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харьков, 2004. 170 с.
4. Найда В. О., Філіпська Н. О. Соціальні проекти як шлях розвитку громадянського суспільства. Збірник наукових робіт Стипендіального конкурсу з питань захисту, реалізації та охорони прав людини, 2019. С. 100–102.
5. Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля : наказ Мінприроди України від 18.12.2003 р. №168. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0155-04/conv>.
6. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40–41. Ст. 379.
7. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.

8. Про стратегічну екологічну оцінку : Закон України від 20.03.2018 р. № 2354-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
9. Семченко О. В. Ціннісний вимір функціонування груп політичних інтересів в Україні : дис... канд. політ. Наук : 23.00.02. Донецьк, 2007. 234 с.
10. Bassel L., Monforte P., Khan K. Becoming an active citizen: The UK Citizenship Test. *Ethnicities*. 2020. № 21 (2). P. 311–332.
11. Bull M. Community Policing and the Limits of the Bureaucratic State. *Asian Journal of Criminology*. 2015. № 10 (2). P. 163–177.
12. Dalton R., Kittilson M. Virtual Civil Society in the United States and Australia. *Australian Journal of Political Science*. 2012. № 47 (1). P. 11–29.
13. De Vries M., Sobis I. On the Need to Include Passive Citizens in Public Participation Processes. *Nispacee Journal of Public Administration and Policy*. 2022. № 15 (2). P. 220–242.
14. Luk'yanets D.M., Markova O.O. The historical evolution of the administrative procedure (comparative approach). *International Journal of Criminology and Sociology*. 2020. № 9. P. 2905–2920.
15. Prince W., Piatak J. By the Volunteer, For the Volunteer: Volunteer Perspectives of Management Across Levels of Satisfaction. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 2022. № 52 (5). P. 1191–1209.
16. Rudyk M., Maslienikova K., Nosevych N., Vintsuk V., Fatkhutdinov V.G. The Role of the Number of Detected Criminal Offenses in the Police Performance Indicators System. *Cuestiones Politicas*. 2022. № 40 (73). P. 90–107.
17. Saunders R. The space community policing makes and the body that makes it. *Professional Geographer*. 1999. № 51 (1). P. 135–146.
18. Thaiyalan S., Choo L. A 'good' neoliberal citizen: A policy analysis of conceptions of young Singaporean citizens. *Policy Futures in Education*. 2023. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001033389200001>.
19. Voitsikhovskiyi A., Bakumov O., Ustymenko O., Seliukov V. The observance of human right to freedom from torture in professional activity of the national police of Ukraine (Article 3 of the convention for the protection of human rights and fundamental freedoms). *Janus.net*. 2019. № 10 (2). P. 152–165.

Стаття надійшла до редакції 15.11.2023.

Vitaly OI. NAIDA,

Postgraduate Student

(*Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine*)

TO THE ISSUE OF THE ESSENCE AND FEATURES OF POLICE INTERACTION WITH THE PUBLIC

The article emphasizes that the interaction of the police with the public should be understood as the process of coordination in the course of dialogue, partnership and mutual initiative of the needs, interests and values of the public, formed on the basis of the level of legal awareness established in society, with

opportunities objectively established at the state level their implementation in the organizational and management principles of the activities of the bodies and units of the National Police of Ukraine and the provisions of the relevant domestic legislation, which is based on administrative and legal regulation for the development of civil society, the performance of police tasks, as well as the proper functioning of the economic, social, spiritual, cultural, political spheres of the state.

It is noted that the following are the characteristic features of the interaction of the police with the public: the basis of the normative and legal consolidation of the interaction of the police with the public is the provision of the Law of Ukraine "On the National Police"; the international practice of "community policing" is the ideological basis of police interaction with the public; a characteristic feature of the public is active citizenship; active citizenship is largely influenced by civic education; the interests and values of socially passive citizens should also be widely supported during the interaction between the state and socially active citizens in building an inclusive society; the classic organizational embodiment of active citizenship among the public is volunteering; the public in modern society has the opportunity to express its will through the use of various technologies; the virtual environment is one of the dimensions of the functioning of both the public and the state in the form of public authorities; social projects become the organizational basis of public influence on social relations outside the regulatory influence of the state.

Keywords: *essence and peculiarities of interaction, law enforcement activity, administrative legislation, administrative and legal principles, police, public, improvement.*